

REGLEMENT VAN ORDE voor de Vergadering der Eerste Kamer van de Heeren Staten-Generaal van het Koninkrijk der Nederlanden, vastgesteld den Februarij 1849. [Ingekomen in de zitting van den 20sten Februarij.]

HOOFDSTUK I.

Eerste werkzaamheden der Kamer. Onderzoek der Geloofsbrieven.

Art. 1. In de eerste bijeenkomst eener nieuwe Kamer (art. 70 der Grondwet) benoemt de Voorzitter terstond drie commissien, elk van drie leden, tot onderzoek der geloofsbrieven.

In de eerste bijeenkomst eener gewone vergadering (art. 95 der Grondwet) benoemt de Voorzitter, zoodra meer dan de helft der toegelaten leden tegenwoordig zijn, twee gelijke commissien tot onderzoek der geloofsbrieven van de nieuwbenoemde leden.

Hij benoemt eene gelijke commissie zoo dikwijls het onderzoek der geloofsbrieven van de later benoemde leden gevorderd wordt.

Art. 2. Deze commissien brengen, na gedaan onderzoek der geloofsbrieven, mitsgaders der stukken welke daartoe behooren, en van die, welke over de verkiezing der nieuwe leden kunnen zijn ingekomen, bij monde van een door haar daartoe benoemd lid, een gemotiveerd verslag uit, waarna de Vergadering beslist. De leden, tot wier toelating wordt besloten, nemen, beëdigd zijnde, dadelijk zitting.

Art. 3. De geloofsbrieven van den Voorzitter, zoo dit te pas komt, worden het eerst behandeld. Tot zoolang eenige deswege gerezen zwarigheid opgeheven is, wordt het voorzitterschap waargenomen, zoo als bij art. 7 is bepaald.

Wordt hij niet toegelaten, zoo brengt de Kamer dit onverwijld ter kennis van den Koning, op de wijze bij art. 62 omschreven.

Art. 4. Indien er omtrent de toelating van eenig lid verschil van gevoelen oprijst, en de Kamer niet dadelijk beslist, verzendt zij het verslag der commissie naar de afdelingen, of bepaalt eenen dag tot behandeling van het geschilpunt; zij gaat inmiddels met hare werkzaamheden voort.

HOOFDSTUK II.

Van den Voorzitter.

Art. 5. De pligten des Voorzitters zijn voornamelijk: het leiden van de werkzaamheden der Kamer; het handhaven der orde bij de beraadslagingen; het zorgen dat geen spreker in zijne rede gestoord worde; het tot de orde roepen van een spreker, die zich beleedigende uitdrukkingen veroorlooft; het tot de behandeling van het onderwerp terugroepen van een spreker, die daarvan afwijkt; het naauwgezet in acht nemen en doen naleven van het Reglement van Orde; het aan alle de leden behoorlijk gelegenheid geven, om hunne bedenkingen voor te dragen; het juist stellen der door de Kamer te beslissen vraagpunten; het aankondigen van de uitkomst der stemmingen en het uitvoeren der besluiten, door de Kamer genomen.

Art. 6. De Voorzitter mag, gedurende de beraadslagingen, slechts het woord nemen, om den juiststen staat van het geschilpunt aan te wijzen, of om de beraadslagingen, bij afdwaling, tot het juiste punt terug te brengen; indien hij over het in overweging zijnde onderwerp het woord wil voeren en zijn bijzonder gevoelen toelichten, verlaat hij den voorzittersstoel en plaatst zich weder op den zelfve, nadat hij zijne rede geëindigd heeft.

Art. 7. Het voorzitterschap wordt gedurende die rede, gelijk mede bij ziekte of afwezigheid van den Voorzitter, waargenomen, door den laatst afgetreden Voorzitter in de vergadering tegenwoordig, of bij ontstentenis van dezen door het oudste lid in jaren.

Art. 8. Wanneer zulks bij dit Reglement niet anders is bepaald, benoemt de Voorzitter de commissien.

Art. 9. De Voorzitter, bijgestaan door twee leden, daartoe telken jare door de Vergadering te benoemen, oefent het oppertoezicht uit over de boekerij, en al wat tot het huishoudelijke der Kamer betrekking heeft.

HOOFDSTUK III.

Van het houden der vergaderingen.

Art. 10. De Voorzitter belegt de vergadering zoo dikwijls hij dit noodig oordeelt, of dit door drie leden schriftelijk, met opgave der redenen, is verzocht.

Art. 11. Ieder lid komende ter vergadering, teekent zijnen naam op eene lijst naar volgorde. Zoodra deze lijst door de meerderheid der toegelaten leden is geteekend, geeft de Griffier haar aan den Voorzitter over, die alsdan de zitting dadelijk opent; de bedoelde lijst blijft ter tafel van den Griffier liggen, ter onderteekening door de later inkomende leden.

Art. 12. Bijaldien een half uur na den tijd, voor de vergadering van dien dag vastgesteld, het vereischte getal leden niet tegenwoordig is, doet de Voorzitter de namen der afwezige leden oplezen, welke in de Staats-Courant vermeld worden. Hij kan kennis geven van de ingekomen stukken en overnemen de voorstellen, welke van regeeringswege worden aangeboden.

De bijeenkomst wordt daarna door den Voorzitter tot eenen volgenden dag of tot nadere bijeenroeping uitgesteld.

Art. 13. Na het openen der vergadering worden de notulen der voorgaande door den Griffier gelezen en door den Voorzitter aan de goedkeuring der Vergadering onderworpen. De namen der tegenwoordig geweest zijnde leden worden steeds in de notulen opgenomen.

De Voorzitter kan, de zaak dit vorderende, aan een genomen besluit zonder resumtie gevolg geven. Hiervan wordt in de notulen melding gemaakt wanneer het besluit bestemd is om naar buiten te werken. De notulen der laatste bijeenkomst, die der sluiting voorafgaande, worden zoo mogelijk nog staande de Vergadering aan hare goedkeuring onderworpen.

Art. 14. Er worden geene protesten of aantekeningen in de notulen aangenomen; alleen staat het aan ieder der leden vrij om bij een genomen besluit, doch zonder opgave der redenen, te doen opteekenen dat hij zich daarmede niet heeft vereenigd.

Art. 15. Na de goedkeuring der notulen, doet de Voorzitter eene korte opgave van alle de bij hem, sedert de laatste vergadering, ingekomen stukken en boekwerken.

Hij doet alle besluiten en mededeelingen van de Regering ontvangen voorlezen, ten ware de Vergadering dit niet noodzakelijk oordeelt, en stelt zoodanige beslissing aan de Kamer voor, als de aard der stukken medebrengt.

Art. 16. Geen lid voert het woord, dan na het van den Voorzitter verzocht en verkregen te hebben. De leden spreken van hunne plaats en staande.

Art. 17. Zoodra eenig onderwerp aan de orde van den dag is gesteld, kunnen de leden zich aan den Voorzitter aanmelden en de inschrijving hunner namen op de lijst der sprekers verzoeken.

De Voorzitter geeft naar de orde dier lijst het woord.

Ontwerp van Reglement van Orde.

Men kan echter onmiddellijk het woord vragen, om een persoonlijk feit toe te lichten, of eenige bepaalde opheldering te geven, of wel over de vaststelling van het vraagpunt, dat door de Kamer moet beslist worden, of eindelijk om eene motie van orde te doen.

Art. 18. Niemand voert meer dan twee malen over hetzelfde onderwerp het woord, tenzij de Kamer hem hiertoe verlof geve, of dat hij het woord vrage over de vaststelling van het vraagpunt, dat door de Kamer moet beslist worden.

Art. 19. Indien vijf leden de sluiting verlangen der beraadslagingen, voorafgaande aan de verdediging van het onderwerp, brengt de Voorzitter dit in omvraag, nadat de leden, welke die sluiting willen ondersteunen of bestrijden, zijn gehoord.

De sluiting aangenomen zijnde, mogen de leden niet weder over het onderwerp het woord vragen, dan nadat het is verdedigd door de Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur of commissarissen des Konings, of door de leden van wie een voorstel is uitgegaan.

Art. 20. Aan dezen wordt het woord gegeven, wanneer en zoo dikwijls zij dit verlangen, echter niet voor dat de spreker, die aan het woord is, zijne rede geëindigd heeft.

Art. 21. De beraadslagingen gesloten zijnde, gaat de Vergadering tot de stemming over. Vòòr de hoofdelijke omvraag wordt door het lot beslist, bij welk nummer van de presentie-lijst de omvraag een aanvang neemt. De Voorzitter brengt zijne stem het laatst uit.

Ieder lid stemt met de woorden *voor* of *tegen*, zonder eenige bijvoeging.

Art. 22. De Hoofden der Departementen van Algemeen Bestuur, alsmede de commissarissen des Konings, hebben eene voor hen bestemde zitplaats in de vergadering.

HOOFDSTUK IV.

Over het doen van keuzen van personen.

Art. 23. Bij iedere keuze van personen, benoemt de Voorzitter eene commissie van vier leden, die, als stemopnemers zich overtuigen dat het getal stembiljetten gelijk is aan dat van de tegenwoordig zijnde leden, de biljetten openen, de ongeschreven namen oplezen en de uitkomst der stemming bekend maken.

Art. 24. Voor iederen candidaat wordt afzonderlijk een biljet ingevuld, hetwelk eene duidelijke aanwijzing van den persoon moet bevatten. In geval van twijfel beslist de Vergadering.

Art. 25. Niet of niet behoorlijk ingevulde stembriefjes worden, tot bepaling der meerderheid, afgetrokken van het getal der stemmende leden.

Art. 26. De stemming is nietig, indien het getal behoorlijk ingevulde stembriefjes niet grooter is dan de helft van dat der toegelaten leden der Kamer.

Art. 27. Wanneer niemand, bij de eerste stemming, de volstrekte meerderheid heeft verkregen, wordt tot eene tweede, mede nog geheel vrije stemming overgegaan.

Art. 28. Indien daarbij wederom door niemand de volstrekte meerderheid van stemmen verkregen is, heeft er eene derde stemming plaats over de twee personen, die bij de tweede stemming de meeste stemmen op zich vereenigd hebben.

Art. 29. Indien het bij de tweede stemming niet uitgemaakt is tusschen wie er moet overgestemd worden,

heeft er nog eene voorafgaande stemming over de betrokkene personen plaats.

Art. 30. Indien, in het geval bij het vorige artikel bedoeld, of ook bij de eindelijke stemming, de stemmen staken, beslist het lot.

HOOFDSTUK V.

Over het vergaderen met gesloten deuren.

Art. 31. De Kamer, ingevolge art. 96 der Grondwet met gesloten deuren vergaderd, kan, op voorstel van den Voorzitter of van één der leden, indien de zaak het dringend vordert, omtrent het aldaar behandelde de geheimhouding opleggen, tot dat zij op gelijke wijze wordt opgeheven.

Art. 32. De notulen van de vergaderingen met gesloten deuren worden afzonderlijk gehouden. De Kamer kan echter besluiten, dat eenig verhandeld punt niet in de notulen worde opgenomen. Zij worden of dadelijk, of in eene volgende vergadering met gesloten deuren gelezen en aan goedkeuring onderworpen.

HOOFDSTUK VI.

Van het verzenden der ontwerpen van wet en der voorstellen naar de afdeelingen; van de werkzaamheden aldaar, en van die der rapporteurs.

Art. 33. De Kamer verdeelt zich bij loting in drie afdeelingen, welke om de maand op gelijke wijze worden vernieuwd.

Deze loting geschiedt in eene openbare zitting.

Art. 34. Na de loting benoemt elke afdeeling eenen voorzitter, om de beraadslagingen in de afdeeling te leiden.

Zij benoemt ook eenen onder-voorzitter, om hem zoo noodig te vervangen. Wanneer ook deze afwezig is, treedt het oudste lid in jaren op.

Art. 35. De keuze van voorzitter en tweeden voorzitter geschiedt bij eene volstrekte meerderheid van stemmen, op de wijze als hierboven bij artt. 24 tot 30 is bepaald; zij wordt aan den Voorzitter der Kamer opgegeven, en door hem aan de Vergadering medegedeeld.

Art. 36. De Centrale Afdeeling is zamengesteld uit den Voorzitter der Kamer en de voorzitters der Afdeelingen; zij wordt voorgezeten door den Voorzitter der Kamer, en bijgestaan door den Griffier of den Commies-griffier.

Zij regelt, zoo noodig met overleg van de Hoofden der Departementen van Algemeen Bestuur, de volgorde waarin de verschillende wets-ontwerpen en voorstellen zullen worden overwogen; van deze regeling wordt aan de afdeelingen kennis gegeven.

Art. 37. Alle ontwerpen van wet of voorstellen worden dadelijk, gedrukt, aan de leden rondgedeeld.

Art. 38. Zij worden verzonden naar de afdeelingen van het tijdvak, gedurende hetwelk zij inkomen.

Zoodanige wets-ontwerpen en voorstellen, waarvan bij het vernieuwen der afdeelingen de overweging nog bij geene afdeeling is aangevangen, worden bij de nieuwe afdeelingen overgebracht.

Wanneer, bij het niet aannemen van een wets-ontwerp of voorstel, een ander, in dezelfde zitting, bij de Kamer inkomt, wordt dit verzonden naar de afdeelingen, met de eerste overweging belast geweest.

Ook bij het ontvangen van wets-ontwerpen of voorstellen, met vroegere in een zeer naauw verband staande, worden de

Ontwerp van Reglement van Orde.

laatst ingekomene, met goedvinden der Kamer, aan dezelfde afdeelingen verzonden, die met het overwegen der vroegere zijn belast geweest.

Art. 39. De voorzitters der afdeelingen geven, zoo noodig na overleg in de Centrale Afdeeling, aan de overweging in de afdeelingen zoodanige leiding, als zij nuttig oordeelen, daarbij echter zorgende, dat de leden de gelegenheid hebben, om hunne bedenkingen in het midden te brengen.

Art. 40. De afdeeling benoemt voor ieder wets-ontwerp of voorstel één harer leden tot rapporteur, op de wijze bij artt. 24 tot 30 voorgeschreven.

De voorzitter is hiertoe mede benoembaar. Van de benoeming wordt kennis gegeven aan den Voorzitter der Kamer en door dezen aan de Vergadering.

Art. 41. De rapporteur houdt korte aantekening der overwegingen, en teekent op welke leden daarbij tegenwoordig zijn.

Art. 42. Het staat aan elk lid vrij, mits in de afdeeling tegenwoordig zijnde, om schriftelijke en ondertekende nota's in te leveren, die, na aldaar te zijn voorgelezen, aan den rapporteur ter hand gesteld, en door dezen in de commissie van rapporteurs overgebracht worden.

Art. 43. Zoodra de overweging in al de afdeelingen is afgelopen, komen de rapporteurs bijeen, ter onderlinge mededeeling van hetgeen is aangemerkt.

Zij kiezen uit hun midden eenen voorzitter, die van deze keuze kennis geeft aan den Voorzitter der Kamer.

De commissie van rapporteurs wordt zooveel mogelijk bijgestaan door den Griffier of den Commies-griffier.

Zij regelt hare bijeenkomsten in overleg met den Voorzitter der Kamer en in verband met de bepaling der volgorde in art. 36 bedoeld.

De Voorzitter der Kamer kan bij alle bijeenkomsten der commissie van rapporteurs tegenwoordig zijn. Van die bevoegdheid gebruik makende, heeft hij de leiding der werkzaamheden en eene raadgevende stem.

Art. 44. Door de commissie van rapporteurs wordt, uit naam der onderscheidene afdeelingen, een verslag opgemaakt. Dit verslag doet, naar aanleiding van de overwegingen in de afdeelingen en van de bij het verslag mede te deelen antwoorden der Regering of van de voorstellers, waar die te pas komen, de gronden en bedenkingen kennen, welke ter aanneming of verwerping van het wets-ontwerp of van het voorstel zijn aangevoerd.

Het stellen van dit verslag wordt aan een der rapporteurs, of aan den Griffier of den Commies-griffier der Kamer, opgedragen.

Art. 45. De commissie van rapporteurs treedt betrekkelijk de punten, opgenomen in het verslag bij art. 44 bedoeld, door tusschenkomst van den Voorzitter der Kamer, met de hoofden der departementen van Algemeen Bestuur in overleg, zoo dikwijls dezen dit noodig oordeelen.

Art. 46. Het verslag, in art. 44 vermeld, wordt in eene openbare zitting uitgebragt.

De Kamer bepaalt den dag der beraadslaging.

Het verslag wordt, met uitzondering van eenvoudige of spoed-vereischende zaken, ten minste vier en twintig uren vóór den aanvang der beraadslaging aan de leden rondgezonden.

HOOFDSTUK VII.

Van voordragten of adressen ingevolge art. 113 der Grondwet en van voorstellen.

Art. 47. Alle voorstellen nopens voordragten, ingevolge

art. 113 der Grondwet, of nopens andere onderwerpen, kunnen aan de Vergadering gedaan worden door den Voorzitter of door de leden.

Art. 48. Zoodanige voorstellen door leden geschiedende, worden, in schrift gebragt en, ondertekend, daags te voren aan den Voorzitter ter hand gesteld.

Art. 49. Geene zitting aangekondigd zijnde, roept de Voorzitter de Kamer, vier en twintig uren na het ontvangen van het voorstel, bijeen, om het aan de Vergadering mede te deelen.

De Voorzitter geeft alsdan het woord aan den voorsteller, ten einde zijn voorstel toe te lichten.

Art. 50. Het voorstel benevens de memorie van toelichting en de ophelderende redevoering, indien deze gegeven zijn, worden gedrukt en aan de leden rondgedeeld.

De Kamer bepaalt een dag ter beraadslaging, of het voorstel al dan niet een onderwerp van onderzoek in de afdeelingen zal uitmaken.

Art. 51. Tot dit onderzoek door de Kamer besloten zijnde, wordt hierbij gehandeld op gelijke wijze als zulks bij artt. 39 tot en met 46, voor de ontwerpen van regeringswege ingekomen, is bepaald, met dien verstande echter, dat hetgeen in art. 45 vastgesteld is omtrent het overleg met de Hoofden der Departementen van Algemeen Bestuur, in dit geval toepasselijk wordt op het overleg met de voorstellers.

Art. 52. Indien het voorstel alleen betreft het verlangen van inlichtingen van de Hoofden der Departementen van Algemeen Bestuur, kan de Kamer het dadelijk behandelen en tevens besluiten dezen, volgens art. 89 der Grondwet, uit te noodigen om te dien einde in de Vergadering tegenwoordig te zijn.

De Voorzitter doet de uitnoodiging namens de Kamer.

Art. 53. De artt. 48 tot en met 51 zijn niet toepasselijk op voorstellen van anderen aard.

In geval van verschil over dien aard, beslist de Vergadering.

Art. 54. Het adres door de Kamer, in antwoord op de openingsrede, den Koning aan te bieden, alsmede alle andere soortgelijke adressen van de Kamer uitgaande, worden ontworpen door eene commissie, bestaande uit drie leden, uit en door elke afdeeling één te kiezen.

Art. 55. De werkzaamheden dezer commissie, welke zooveel mogelijk wordt bijgestaan door den Griffier of den Commies-griffier, worden door den Voorzitter der Kamer geleid.

Art. 56. Het ontwerp der commissie wordt ter tafel gebragt, naar de afdeelingen verzonden en aldaar overwogen, na alleen voor de leden gedrukt, te zijn rondgedeeld.

Art. 57. De commissie komt daarna bijeen, ter beoordeeling der gemaakte bedenkingen; het ontwerp wordt door haar nader overwogen en vastgesteld.

Art. 58. De beraadslaging daarover wordt aan de orde van den dag gesteld.

Daags voor de beraadslaging wordt het ontwerp-adres, des noodig op nieuw gedrukt, aan de leden rondgedeeld.

Art. 59. Indien bij deze beraadslagingen de algemeene strekking van het ontwerp-adres tegenkanting ontmoet, en het uit dien hoofde door de Kamer niet wordt aangenomen, gaat zij onmiddellijk over tot het benoemen eener andere commissie. De keuze van de leden dier commissie geschiedt door de afdeelingen als vroeger, en hebben hare werkzaamheden ook overeenkomstig de artt. 56, 57 en 58 plaats.

Art. 60. Indien de Kamer zich met de algemeene strekking van het ontwerp-adres vereenigt, wordt de beraadsla-

ging achtereenvolgens geopend over elke zinsnede afzonderlijk.

Het staat aan ieder lid vrij wijzigingen of bijvoegingen voor te stellen op eene zinsnede, zoolang de beraadslaging daarover geopend is. Zoodanige wijzigingen of bijvoegingen worden schriftelijk aan den Voorzitter ter hand gesteld.

Iedere voorgestelde wijziging of bijvoeging wordt door de commissie, staande de vergadering, onderzocht en beoordeeld.

Niemand meer het woord vragende over eene zinsnede, noch daaromtrent wijzigingen of bijvoegingen verlangende voor te stellen, wordt de beraadslaging over die zinsnede gesloten.

Art. 61. Daarna wordt tot de stemming overgegaan.

Eerst heeft eene afzonderlijke stemming plaats over elke voorgestelde wijziging of bijvoeging; aangenomen zijnde, wordt zoodanige wijziging of bijvoeging in het ontwerp-adres opgenomen, en dat ontwerp-adres dienovereenkomstig veranderd of uitgebreid.

Vervolgens heeft de stemming plaats over de geheele zinsnede van het ontwerp-adres, hetzij zoodanig als die aanvankelijk door de commissie was voorgesteld, bijaldien geene wijzigingen of bijvoegingen mogten zijn aangenomen; hetzij, in het tegenovergestelde geval, zoodanig als die door de aangenomen wijzigingen en bijvoegingen is veranderd of uitgebreid.

Eindelijk wordt het geheele ontwerp-adres in stemming gebracht, zoodanig als het luidt, na afloop der beraadslagingen en stemmingen over de afzonderlijke zinsneden.

Art. 62. De adressen worden den Koning aangeboden door eene commissie, bestaande uit den Voorzitter en de leden der commissie, vermeerderd met drie leden, daartoe door den Voorzitter te benoemen.

Andere voordragten worden den Koning aangeboden door eene commissie, bestaande uit vijf leden.

Deze commissien doen in de eerstvolgende vergadering verslag van het door haar verrigte.

H O O F D S T U K VIII.

Over de Commissie voor de Verzoekschriften.

Art. 63. Eene commissie van drie leden is bijzonder belast met het doen van verslag over de verzoekschriften, welke door de Vergadering in hare handen worden gesteld.

Art. 64. Deze commissie, voorgezeten door een harer leden, ter keuze der overige, blijft met die taak belast gedurende den loop der geheele zitting.

Art. 65. Alle ongeteekende of ongezegelde verzoekschriften worden door den Voorzitter ter zijde gelegd, tenzij de wet geen zegel vereischt, of van het onvermogen des verzoekers blijke door eene verklaring van het plaatselijk bestuur. Deze geeft daarvan telkens kennis aan de Vergadering.

Indien bij de commissie voor de verzoekschriften twijfel bestaat omtrent de echtheid eener onderteekening, is zij bevoegd daaromtrent, door tusschenkomst van den Voorzitter der Kamer, onderzoek te doen.

Art. 66. Wanneer eene beraadslaging over een onder-

werp op handen is waaromtrent verzoekschriften bij de Kamer zijn ingekomen, worden de rapporten daarover, zooveel mogelijk, vóór den aanvang dier beraadslaging uitgebragt.

Art. 67. De commissie doet, zoo spoedig mogelijk, over de in hare handen gestelde stukken verslag, en stelt aan den Voorzitter daags te voren eene lijst ter hand, houdende de namen, het beroep en de woonplaats der verzoekers, eene korte vermelding van het onderwerp des verzoeks, de conclusie van het uit te brengen verslag, en den naam van den rapporteur. Van die lijst wordt dadelijk een afschrift ter griffie nedergelegd, en moeten voorts twee afschriften in de vergaderzaal voorhanden zijn.

Art. 68. Indien niemand der leden zich tegen de conclusie van het verslag verzet, spreekt de Voorzitter de aanueming daarvan uit.

In het tegenovergesteld geval, opent hij de beraadslagingen daarover en beslist de Kamer.

Art. 69. Het drukken van het rapport der commissie, niet van het verzoekschrift zelf, kan door de Kamer worden bevolen.

Art. 70. Wanneer de Kamer bij het einde der zitting op eenig verzoekschrift nog geen besluit heeft genomen, brengt de Voorzitter het tot dat einde bij den aanvang der volgende ter tafel, even als ware het alsdan eerst ingekomen, en wordt deswege vóór alle andere verslag gedaan.

H O O F D S T U K IX.

Over het drukken der stukken.

Art. 71. Alle stukken van regeringswege bij de Kamer ingekomen of aan haar medegedeeld en die uit hunnen aard aan de leden behooren te worden rondgezonden, worden gedrukt aan hen bezorgd.

Van andere stukken beveelt de Kamer het drukken, zoodra zij dit noodig oordeelt.

Wanneer zij het drukken voor de leden alléén beveelt, hetzij met of zonder geheimhouding, wordt dit boven aan het stuk vermeld, en worden de zoodanige, onder verzegelden omslag, aan de leden alléén rondgezonden. De Griffier zorgt voor de stipte nakoming dezer bepaling.

S L O T B E P A L I N G E N.

Art. 72. Een lid, zijn ontslag nemende, deelt dit aan de Kamer mede, die hiervan kennis geeft aan den Minister van Binnenlandsche Zaken.

Art. 73. Alle teekenen van goed- of afkeuring der toehoorders zijn verboden. De Voorzitter zorgt, door gepaste maatregelen, voor de handhaving hiervan en voor de bewaring van behoorlijke stilte. Hij kan, bij vergrijp daartegen, de toehoorders doen vertrekken. Deze kunnen alleen met ongedekten hoofde de openbare zittingen bijwonen.

Art. 74. De werkring van den Griffier en die van den Commies griffier worden bij afzonderlijke instructie bepaald.

ZITTING VAN DEN 22STEN FEBRUARIJ.

VERBETERING.

Van de redevoering door den heer **Gevers van Endegeest** gehouden bij de aanbieding van het ontwerp van Reglement van Orde, is abusivelijk de slot-zinsnede weggelaten. Op fol. 10, 2de kolom van onderen, leze men, na de woorden: »opdat hij nauwkeurig worde verstaan en zich met omzigtigheid uite.» de volgende periode:

»Hiermede meen ik onze taak als volbragt te mogen beschouwen, daar ik mij vleije het voornaamste gezegd te hebben van wat de Commissie medegedeeld wenschte te zien. Wij hebben thans de eer aan de Vergadering voor te stellen, om het concept-reglement te laten drukken en naar de afdeelingen te verzenden, opdat deze zich ten spoedigste met het onderzoek van dat stuk bezig kunnen houden, en uwe Commissie verneme, welke punten nadere toelichting behoeven, of welke wijzigingen van haar werk zij raadzaam zou kunnen achten, alvorens het onderwerp in beraadslaging worde gebragt.»

ZITTING VAN DONDERDAG, 22 FEBRUARIJ.

De vergadering wordt ten één ure geopend, door den Voorzitter; **L. G. A. graaf van Limburg Stirum.**

Er zijn 36 leden tegenwoordig.

Hunne Excellentien de Ministers wonen de vergadering bij.

De notulen van het verhandelde in de vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

De heer **van Sasse van Ysselt**, brengt een nader verslag uit namens de vroeger benoemde Commissie voor het onderzoek der geloofsbrieven van de leden uit Groningen en andere provincien. Hij herinnert dat die Commissie vroeger gemeend heeft tegen de toelating van den heer Engelkens te moeten adviseren, tot dat hij, overeenkomstig art. 25 van het voorloopig kiesreglement, zou hebben overgelegd een uittreksel uit de registers van geboorte of bij gemis daarvan eene acte van bekendheid, waaruit moet blijken van den tijd en de plaats zijner geboorte. Dit voorstel der Commissie werd door de Vergadering aangenomen. De rapporteur geeft te kennen dat de heer Engelkens thans heeft overgelegd een stuk van den volgende inhoud:

»Onder de ter griffie der arrondissements-regtbank te Winschoten berustende bijlagen der huwelijks-acten van de gemeente Zuidbroek over den jare 1824, bevindt zich het navolgende extract:

Extract uit het protocol der gedoopten te Weener.

Hermannus Johannes, zoon van den heer Hendrikus Engelkens J. U. D. en mevrouw Tjabering Hesse, te Weener, is geboren den 8sten en gedoopt den 13den Julij 1797.

Weener, 5 Mei 1824.

Accordeert met voornoemd protocol.

q. t.

(get.) FOLMER, Pred.

Onder staat:

Dass der Herr Superintendent und Prediger Folmer in Weener zur Ausstellung von Extracten aus Kirchenbüchern legitimirt sey, wird kraft Unterschrift und beygedrückten Amtssiegels obrigkeitlich bescheiniget.

Weener, 6 May 1824.

Koenigl. Grosbrittann. Hannoversches Amt.

(get.) Onleesbaar.

Boven ter zijde staat:

*Voor afschrift conform,
W. WOLDRINGH, Griffier.»*

De naamtekening van den heer mr. W. Woldringh, griffier der arrondissements-regtbank te Winschoten, is op dit stuk door den president dierzelfde regtbank gelegaliseerd.

Dit stuk niet zijnde een origineel uittreksel uit de registers van geboorte, noch eene acte van bekendheid — en alleen van zoodanige stukken spreekt art. 25 van het kiesreglement — zoo bevindt zich, zegt de rapporteur, de Commissie in de onaangename verplichting om bij hare vroegere conclusie tot uitsluiting der toelating van den heer Engelkens te volharden.

De Vergadering vereenigt zich met de conclusie der Commissie.

De **Voorzitter** deelt der Vergadering mede, dat is ingekomen een boekwerk, getiteld:

Geschiedkundig overzicht der verbeteringen, in de laatste jaren daargesteld in de verpleging der krankzinnigen in Nederland, enz., aan Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken ingediend door de inspecteurs dier gestichten C. J. Feith en J. L. C. Schroeder van der Kolk.

Dit boekwerk zal in de boekerij der Kamer geplaatst worden.

De **Voorzitter** geeft aan de Vergadering te kennen, dat de Commissie voor het adres van antwoord op de troonrede, na gehouden overleg met de Centrale Afdeeling, een gewijzigd ontwerp-adres heeft vastgesteld.

Dit gewijzigd ontwerp-adres, waarvan voorlezing wordt gedaan, luidt aldus:

SIRE!

1. Als leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, bij het nieuwe tijdperk dat wij thans intreden, voor de eerste maal tot Uwe Majesteit sprekende, gevoelen wij terstond de behoefte aan U de verzekering te geven, dat wij geen ander doel hebben dan om met warme belangstelling, zonder vooringenomenheid, in beraden overleg met Uwe Majesteit en den anderen tak der wetgevende magt, voor het heil des Vaderlands werkzaam te zijn, en onze hooge roeping onder alle omstandigheden te vervullen.

Het gewigt onzer taak voor oogen houdende, worden wij bemoedigd door de gedachte Vertegenwoordigers te zijn van een Volk, dat bij de afgeloopene verkiezingen heeft getoond niet alléén zijne regten op prijs te stellen, maar ook die te willen uitoefenen met kalmte, in ordelievenden zin.

2. Het deed ons genoeg te vernemen, dat de goede verstandhouding met andere Staten is bewaard gebleven. Bij den onrustigen toestand van Europa mag dit vooral eene weldaad worden genoemd.

3. Wij wenschen met Uwe Majesteit, dat, op grond der tractaten, de moeilijkheden, welke de betrekkingen van het Hertogdom Limburg tot den Duitschen Bond hebben opgeleverd, zullen mogen worden uit den weg geruimd. Het verheugt ons dat rust en orde, waar die op enkele plaatsen in dat Hertogdom werden bedreigd, daar zoowel als elders met medewerking der landmagt op prijzenswaardige wijze zijn gehandhaafd.

4. Wij hebben het onaangeroerd laten van een gedeelte der geldsommen, met welke de begrooting van Oorlog voor den jare 1848 werd verhoogd, — het voornemen tot vermindering van die begrooting voor dit jaar, — en het aannemen van een gewijzigd, minder kostbaar stelsel van verdediging, met bijzonder welgevallen vernomen. In onze dagen vooral mag in Nederland niet worden vergeten, dat de toestand der geldmiddelen de meest mogelijke spaarzaamheid en eenvoudigheid vordert.

5. Verblijdend was voor ons de betuiging van Uwe Majesteit, dat de zeemagt door hare diensten alle redenen van tevredenheid blijft geven. Doelmatig ingerigt, is zij voor Nederland van het hoogste belang.

Wij wenschen dat die zeemagt tot eene krachtige bescherming voor onze buitenlandsche bezittingen en handelsvloot zal mogen strekken, en dat de aanmerkelijke versterking van oorlogsbodems het beoogde doel zal treffen.

6. Wanneer wij het oog vestigen, Sire! op het overwegend belang dat er voor Nederland gelegen is in het bezit onzer Oost- en West-Indische kolonien, dan kan het heerschen eener gewenschte rust aldaar niet op te hoogen prijs gesteld worden. Die rust te bestendigen, den bloei dier kolonien te bevorderen door een wijs bestuur, door de ontwikkeling van alle takken van nijverheid, zij steeds het streven der Nederlandsche Regering.

Den tegenspoed betreurende, welken onze wapenen, in weerwil der dapperheid van het leger, op Bali hebben ondervonden, hopen wij, dat de beraamde maatregelen tot herstel met den gewenschten uitslag zullen worden bekroond.

7. Ook het gunstige, dat zich volgens Uwer Majesteits